

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра документознавства та книгознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

другий рівень вищої освіти

галузь знань

02 Культура

спеціальність

029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

кваліфікація

магістр з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Харків – 2016

Робоча програма «Організація та методика науково-дослідницької роботи»

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри документознавства та книгознавства

Протокол від «11» травня 2016 року № 15.

Завідувач кафедри документознавства та книгознавства

_____ А.А. Соляник

« « серпня 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура та мистецтво (шифр і назва)	Нормативна
	Напрямок підготовки 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (шифр і назва)	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр
(назва)		1-й
Загальна кількість годин - 90		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр з інформаційної, бібліотечної та архівної справи	20 год.
		Практичні
		Семінарські
		14
		Самостійна робота
		56 год.
	Індивідуальні завдання: год.	
	Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 90/56

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Організація та методика науково-дослідницької роботи» – нормативна дисципліна гуманітарного та соціально-економічного циклу, її вивчення передбачає вивчення фундаментальної, загальнонаукової та конкретно наукової методології наукових досліджень.

Мета — формування у студентів-магістрів уявлення про методологічні і методичні засади науково-дослідницької діяльності та формування умінь і навичок наукового працівника, дослідника проблем документознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства на сучасному етапі.

Завдання:

- проаналізувати сутність науково-дослідницької діяльності;
- розкрити зміст сучасної наукової комунікації та її компонентів;
- проаналізувати мету і завдання науково-дослідницької діяльності студентів;
- розкрити сутність багаторівневої підготовки і атестації наукових та науково-педагогічних кадрів;
- проаналізувати психологічні та технологічні засади наукової творчості;
- розкрити зміст понять «методологія дослідження» та надати характеристику її типології;
- проаналізувати сутність і мету застосування основних методів наукового дослідження;
- розкрити змістовні та формальні положення освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- надати характеристику магістерській дисертації як самостійній кваліфікаційно-дослідницькій роботі, яка виконує кваліфікаційну функцію.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<ul style="list-style-type: none"> • володіння методологією наукових досліджень складних міждисциплінарних проблем різної природи, методів формалізації системних завдань; • здатність до реалізації базових функцій методології науки: узагальнюючої, екстраполюючої, критичної, евристичної, мотивуючої, пояснюючої, інтерпретуючої • здатність визначати та застосовувати в процесі дослідження комплекс найраціональніших наукових підходів та методів як інструментарію здобуття нового наукового знання, розуміти сутність співвідношення теорії та методології науки; • здатність до інтелектуальної творчості, раціоналізації та інтенсифікації розумової праці, управління психологічними засадами праці вченого; • здатність до розробки та управління інноваційними проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання класифікації підходів та методів наукового пізнання, уміння розрізняти теоретичні та емпіричні, кількісні та якісні методи наукових досліджень, розуміння сутності їх евристичного потенціалу; • уміння планувати, організовувати та реалізовувати всі етапи наукового дослідження, збирати, обробляти, накопичувати та узагальнювати емпіричний матеріал, проводити науковий експеримент та обробляти результати соціологічних досліджень, робити узагальнення, визначати причинно-наслідкові зв'язки, виявляти тенденції розвитку процесів та явищ об'єктивної дійсності; • знання сутності та дослідницького потенціалу системного, соціокомунікативного, культурологічного, історико-генетичного, інформаційного, аксіологічного, семіотичного, синергійного та ін. методологічних підходів і методів; • знання принципів наукової організації праці, уміння раціонально розподіляти час, організовувати та самоорганізовуватися

	<p>щодо продуктивної та результативної дослідницької діяльності, ефективної підтримки формальної та неформальної наукової комунікації;</p> <ul style="list-style-type: none"> • навички критичного мислення та аргументованої саморефлексії, управління особистісним розвитком та навчанням з високим рівнем автономності та відповідальності; знання стандартів професійної етики, уміння працювати в команді та забезпечувати ефективне колективне співробітництво.
--	--

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- сутність, мету і завдання науково-пошукової діяльності;
- типологію наукової комунікації і її основні компоненти;
- основні рівні підготовки і атестації наукових та науково-педагогічних кадрів;
- особливості психології і технологій наукової творчості;
- сутність загальної методології наукової творчості;
- типологію методологічних засад наукової творчості;
- методи і техніки наукового дослідження
- кваліфікаційні вимоги до магістерської дисертації;
- структуру і зміст магістерської дисертації;
- специфіку наукового дослідження сучасної медіасфери;
- основні етапи роботи над магістерською дисертацією;
- методіку підготовки наукових публікацій та доповідей.

Уміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в особливостях сучасного наукового дискурсу;
- організувати власний робочий час для науково-дослідницької діяльності;
- користуватися технологіями наукової творчості і наукової комунікації;
- самостійно та вільно орієнтуватися у вимогах до освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- обґрунтовувати методологічні та методичні засади власної магістерської дисертації;
- самостійно підготувати кілька наукових публікацій та наукових доповідей;
- працювати в студентському науковому товаристві факультету і випускової кафедри.

Набути навички:

- володіння ділового та наукового спілкування;
 - співробітництва з науковими осередками випускових кафедр факультету та вузу;
 - використання методів наукового дослідження при підготовці магістерської дисертації;
 - публічної презентації результатів наукового дослідження;
- публічного захисту магістерської дисертаційної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СПЕЦИФІКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Вступ

Тема 2. Наукова комунікація

Тема 3. Підготовка і атестація наукових і науково-педагогічних кадрів

Тема 4. Психологія і технологія наукової творчості

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ

Тема 5. Методологія дослідження

Тема 6. Фундаментальна методологія

Тема 7. Загальнонаукова методологія

Тема 8. Конкретнонаукова методологія

Тема 9. Методика організації наукового дослідження

Тема 10. Магістерська дисертація як кваліфікаційне дослідження

Тема 11. Методика підготовки наукової публікації і наукової доповіді

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин		
		лекцій	семінари	самост. робота
1	2	3	4	5
Модуль 1.				
Змістовий модуль 1. СПЕЦИФІКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Тема 1. Вступ	6	2		4
Тема 2. Наукова комунікація	8		4	4
Тема 3. Підготовка і атестація наукових і науково-педагогічних кадрів	8	2	2	4
Тема 4. Психологія і технологія наукової творчості	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	30	6	8	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ				
Тема 5. Методологія дослідження	10	2	2	6
Тема 6. Фундаментальна методологія	8	2		6
Тема 7. Загальнонаукова методологія	10	2	2	6
Тема 8. Конкретно-наукова методологія	8	2		6
Тема 9. Методика організації наукового дослідження	10	2	2	6
Тема 10. Магістерська дисертація як кваліфікаційне дослідження	6	2		4
Тема 11. Методика підготовки наукової публікації і наукової доповіді	8	2		6
Разом за змістовим модулем 2	60	14	6	40
Усього годин	90	20	14	56

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукова комунікація: сутність та структура	4
2	Державна система підготовки і атестації наукових і науково-педагогічних кадрів	2
3	Психологічні засади наукової творчості	2

4	Системний підхід та його різновиди	2
5	Напрями пошуків методологічних основ конкретних досліджень	2
6	Методичні та організаційні засади наукових досліджень	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

Не передбачено

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як сфера діяльності	4
2	Сучасні форми і засоби наукової комунікації	4
3	Правовий статус суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності	4
4	Психологічні фактори, що впливають на творчість науковця	4
5	Структура методології наукового дослідження	6
6	Діалектичні принципи в роботах відомих філософів	6
7	Застосування загальнонаукової методології в дослідженнях проблем книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства	6
8	Особливості конкретно-наукової методології	6
9	Спеціальні методи у соціогуманітарному дослідженні	6
10	Оформлення вступу до магістерської роботи	4
11	Підготовка наукової публікації за темою магістерської роботи	6
	Разом	56

9. Індивідуальні заняття

Не передбачено

10. Методи навчання

Методи навчання, що використовуються у процесі лекційних занять:

- тема з елементами пояснення;
- тема-бесіда;
- тема-дискусія;
- ілюстрація наочних матеріалів;
- пояснення;
- дискусії.

Методи навчання, що використовуються під час семінарських та самостійної роботи студентів:

- виконання завдань;
- робота з Інтернет-ресурсами (аналіз);
- самостійна робота.

11. Методи контролю

Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачено іспит. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації (результати модуля), б) оцінку відвідування занять і активності аудиторії, а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 (поточне тестування)				Модуль 2 (поточне тестування)							Іспит 20
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	
5	7	7	7	7	8	8	7	8	8	8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

№ з/п	Найменування методичних матеріалів	Рік видання	Наявність в бібл. примірн.	Ел. варіант	Код
1.	Організація та методика науково-дослідницької діяльності : прогр. та навч.-метод. матеріали для магістрів спец. «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» / Харк. держ. акад. культури ; уклад. : Т.Д. Булах. — Х., 2013. — 36 с.	2013		+	
2.	Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — 7-е вид., стер. — К. : Знання, 2011. — 310 с.	2011	30		
3.	Шейко, В. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посібник / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнарєнко ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.	2016	32		

14. Рекомендована література

Базова

1. Библиографическое описание документов. Общие требования и правила составления : ГОСТ 7.1-84. — Введ. 01.01.86. — М. : Изд-во стандартов, 1985. — 71 с.
2. Борикина Л. В. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу : учеб. пособие / Л. В. Борикина, Н. А. Виноградова. — М. : Изд. центр «Академия», 2000. — 124 с.
3. Варганова Г.В. Кейс-стадис как метод научного исследования / Г.В. Варганова // Библиосфера. — 2006. — № 2. — С. 36-42.
4. Готлиб А. Введение в социологическое исследование : качественный и количественный подходы, методология. Исследовательская практика : учеб. пособие для вузов / А. Готлиб. — М. : Флинта, 2005. — 384 с.
5. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. — Введ. 01.07.98. — К. : Держстандарт України, 1998. — 16 с.
6. Рузавин Г. И. Методология научного исследования : учеб. пособие для студентов вузов / Г. И. Рузавин. — М. : ООО «Изд-во ЮНИТИ-ДАНА», 1999. — 317 с.
7. Синергетическая парадигма. Многообразие поисков и подходов / отв. ред. : В. И. Аршинов, В. Г. Буданов, В. Э. Войцехович. — М. : Прогресс-Традиция, 2000. — 563 с.
8. Системный подход в современной науке. — М. : Прогресс-Традиция, 2004. — 563 с.
9. Справочник научного работника. — К. : Наук. думка, 1989. — 328 с.
10. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження / С. А. Фаренік. — К. : Вид-во УАДУ, 2000. — 340 с.
11. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — К. : Знання, 2011. — 310 с.
12. Шейко, В. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посібник / В. М. Шейко, Ю. П. Богущкий, Н. М. Кушнарєнко ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.
13. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки // Мир библиографии. — 2002. — № 1-4. — С. 3-9.

Допоміжна

14. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві : психологія, технології, техніка паблік рилейшнз : монографія. — К. : МАУП, 2005. — 440 с.
15. Дышлевый П.С. Методологическое знание и метод / П.С. Дышлевый // Теория и метод. — М., 1987. — С. 140-163.
16. Засурский Я.Н. Теория коммуникаций в контексте новых технологий // Вестник МГУ. Сер. 10 Журналистика. — 2006. — № 3. — С. 3-7.
17. Иениш Е. В. Библиографический поиск в научной работе : справочное пособие-путеводитель / Е.В. Иениш. — М. : Книга, 1982. — 247 с.
18. Ільганаєва В. Інформація та знання в соціально-комунікаційних процесах / В. Ільганаєва // Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації. — 2009. — № 2. — С. 149-153.
19. Краевский В.В. Методология научного исследования : пособие для студентов и аспирантов вузов и университетов / В.В. Краевский. — СПб. : СПбГУП, 2001. — 148 с.
20. Поппер К. Логика научного исследования / К. Поппер. — М. : Республика, 2005. — 447 с.
21. Рузавин Г.И. Методология научного исследования : учеб. пособие для вузов / Г.И. Рузавин. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 1999. — 318 с.
22. Соколов А.В. Социальные коммуникации : учебно-методическое пособие / А.В. Соколов. — М. : ИПО Профиздат, 2001. — 224 с.

23. Соловьев В. И. Составление и редактирование рефератов. Вопросы теории и практики / В. И. Соловьев. — М. : Книга, 1975. — 104 с.
24. Шалак В.И. Современный контент-анализ. Приложение в области психологии, социологии, культурологии, экономики, рекламы / В.И. Шалак. — М. : Омега-Л, 2004. — 272 с.
25. Шейко В. М. Історія культури та цивілізації в синергетичній парадигмі / В. М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад. культури. — 2001. — Вип. 8. — С. 4-20.
26. Юдин Э.Г. Методология науки. Системность. Деятельность / Э.Г. Юдин. — М. : Эдиторнал, 1997. — 118 с.
27. Ядов В. С. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В. С. Ядов. — М. : Добросвет, 2000. — 596 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Мотивы научного познания [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.imperativ.narod.ru/bib/manifesto5.html>.
2. Самсонова О.О. Роль мотивації у процесі управління науково-дослідною діяльністю студентів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://nauka.zinet.info/15/samsonova.php>
3. Этика - эстетика. Психология творчества [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://5ballov.qip.ru/referats/preview/19095/2/?referat-etika-estetika-psihologiya-tvorchestva>.
4. Эйнштейн. А. Мотивы научного исследования [Электронный ресурс].— Режим доступа : http://rusnauka.narod.ru/lib/einstein_a/motiv_nauki.htm.